

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_BIB_HR_03

Digitální učební materiál

Sada: Biologie bezobratlých

Téma: TASEMNICE

Autor: PhDr. Hana Hronová

Předmět: Biologie

Ročník: 2.ročník VG

Využití: Prezentace určená pro výklad

Anotace: Materiál vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, biologie bezobratlých živočichů. Žák se věnuje organismům se schizocoelní dutinou tělní, tasemnicím. Seznámí se s jejich způsobem života, stavbou těla a vývojovými cykly. Na jednotlivých příkladech si uvědomí nebezpečí těchto živočichů a možnost nákazy.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Třída: TASEMNICE (Cestodes)

VY_32_INOVACE_BIB_HR_03

Systematické zařazení

Říše: Živočichové (Animalia)

Kmen: Ploštěnci (Platyhelminthes)

Třída: ploštěnky (Turbellaria)

motolice (Trematodes)

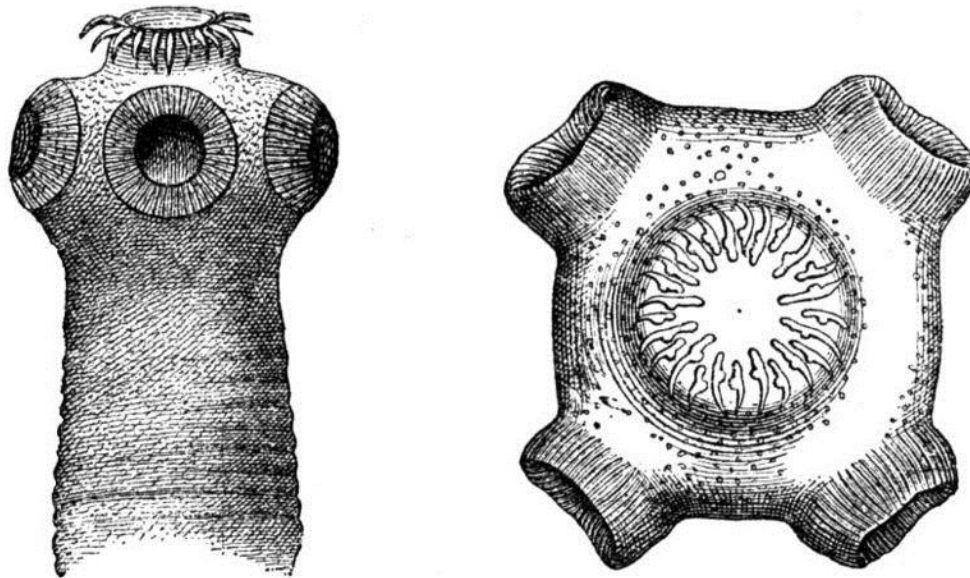
tasemnice (Cestodes)

Tasemnice

- Žijí jako **entoparazité** (střevo živočichů a člověka)
- Některé druhy mají jednoho či více hostitelů
- Vzhledem ke způsobu života je potlačen vývoj některých orgánů
- Vznikají ochranná ústrojí pro parazitický život:
 - jednovrstevná pokožka vylučuje **kutikulu**
 - přísavky** na hlavičce

Stavba těla

- Hlavička (scolex) s věncem háčků (rostellum), 4 přísavky po obvodu (tyto struktury mohou být u různých druhů odlišné)

Obr.1

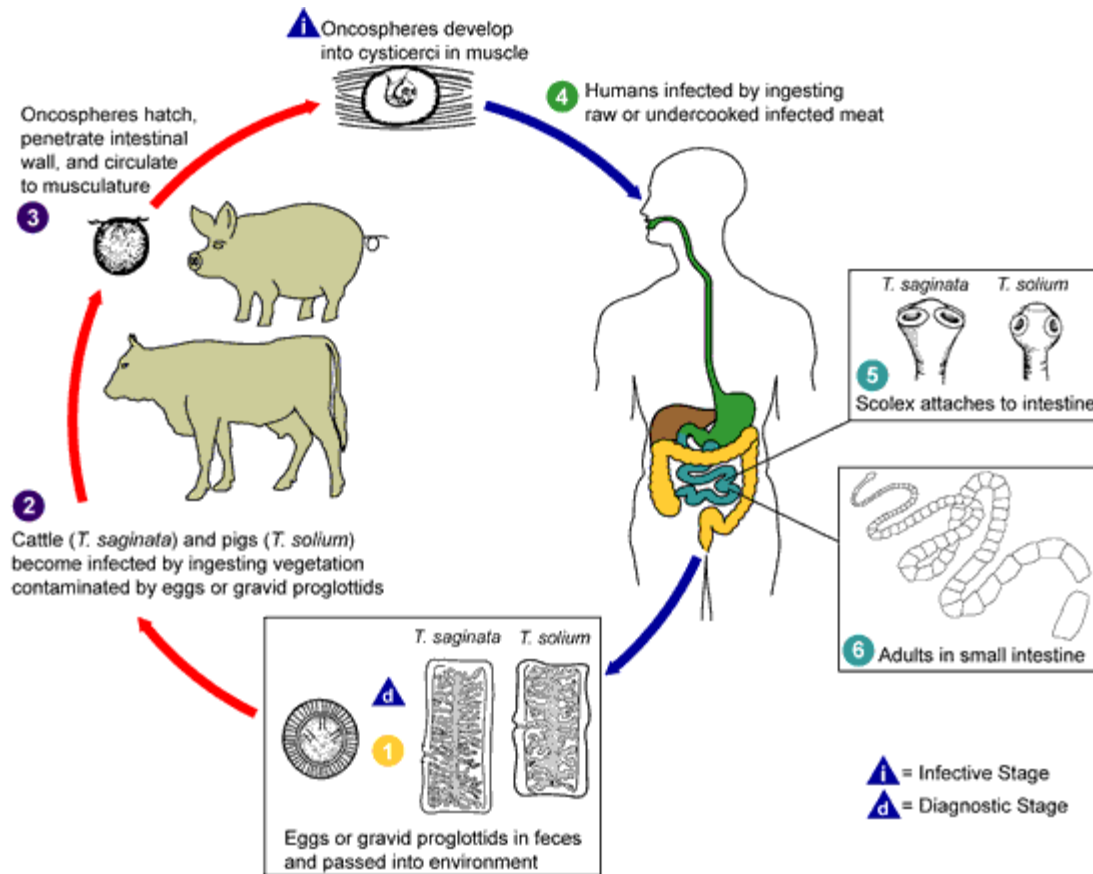
- Krček
- Jednotlivé ploché články (proglotidy)
- Tělo pentlicovité, dlouhé od několika mm až po několik m
- Povrch těla krytý kutikulou
- Pod pokožkou redukovaný svalový vak
- TS – zcela chybí
- VS - protonefridie

- RS – proterandriční hermafrodité, párová varlata i vaječníky v každém článku, poslední články naplněny oplozenými vajíčky nebo již embryi .
- Tyto články se oddělují a vycházejí z těla hostitele a dostávají se do přechodných hostitelů.

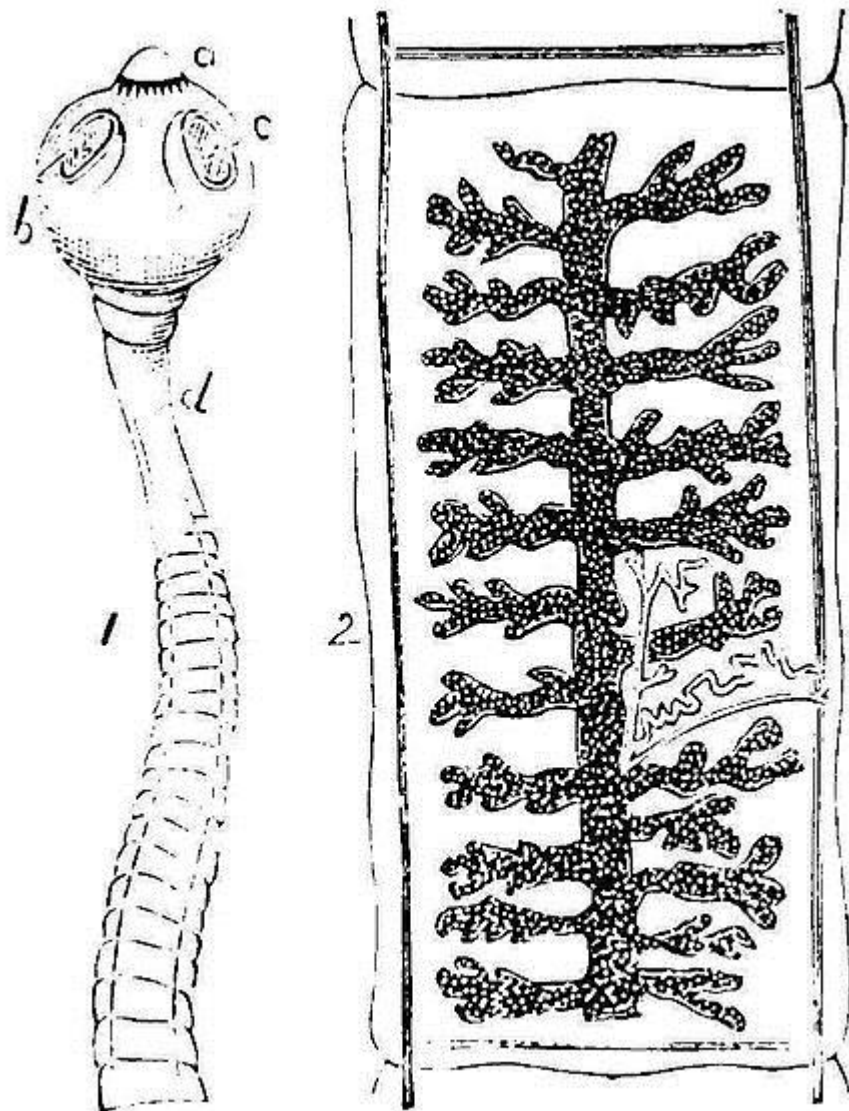
Vývoj

- V těle meziphostitele se z vajíčka vylíhne larva **onkosféra**, krví je zanesena do svalů, zde vznikne **boubel**. Ta se dostane do žaludku hostitele, v tenkém střevě se vyvine hlavička a tělní články.

Vývojový cyklus tasemnice dlouhočlenné

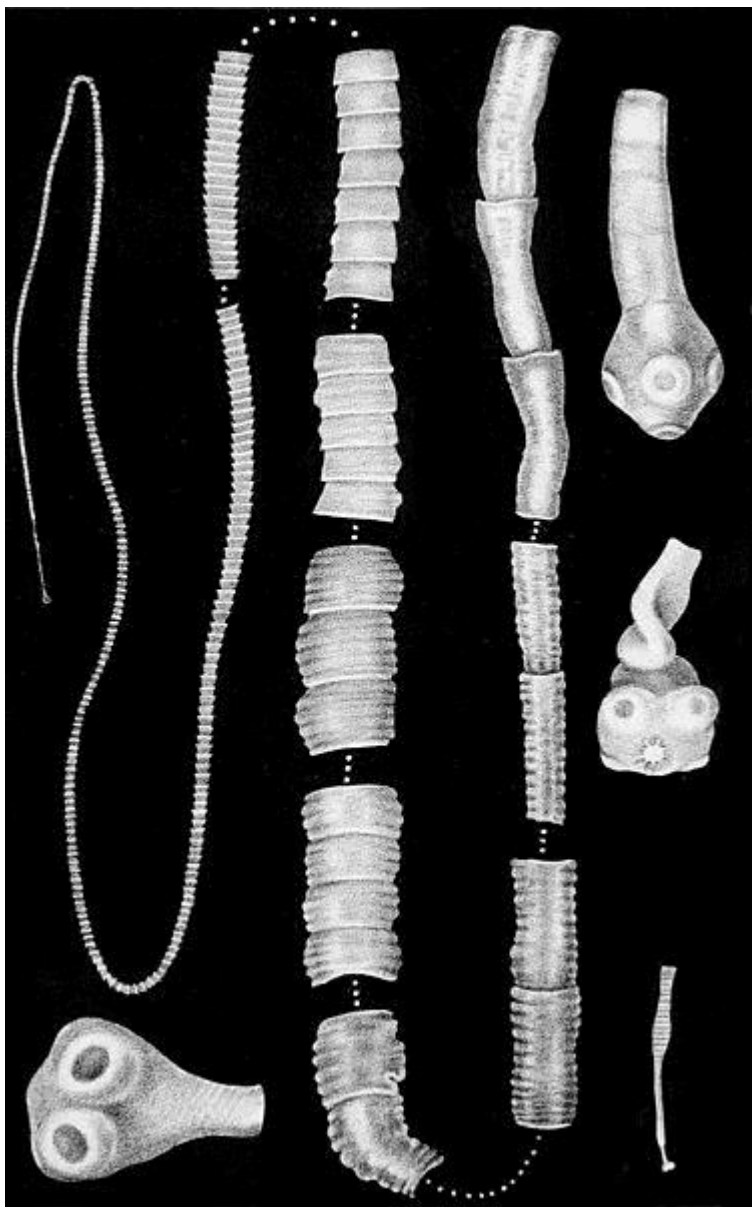
Obr.2

Obr.3

Tasemnice dlouhočlenná

- Mezihostitel: prase
- Délka 2-3 m, 800-900 článků
- Hostitel: člověk
- V současné době u nás pro způsob chovu prasat její výskyt omezen

Tasemnice dlouhočlenná

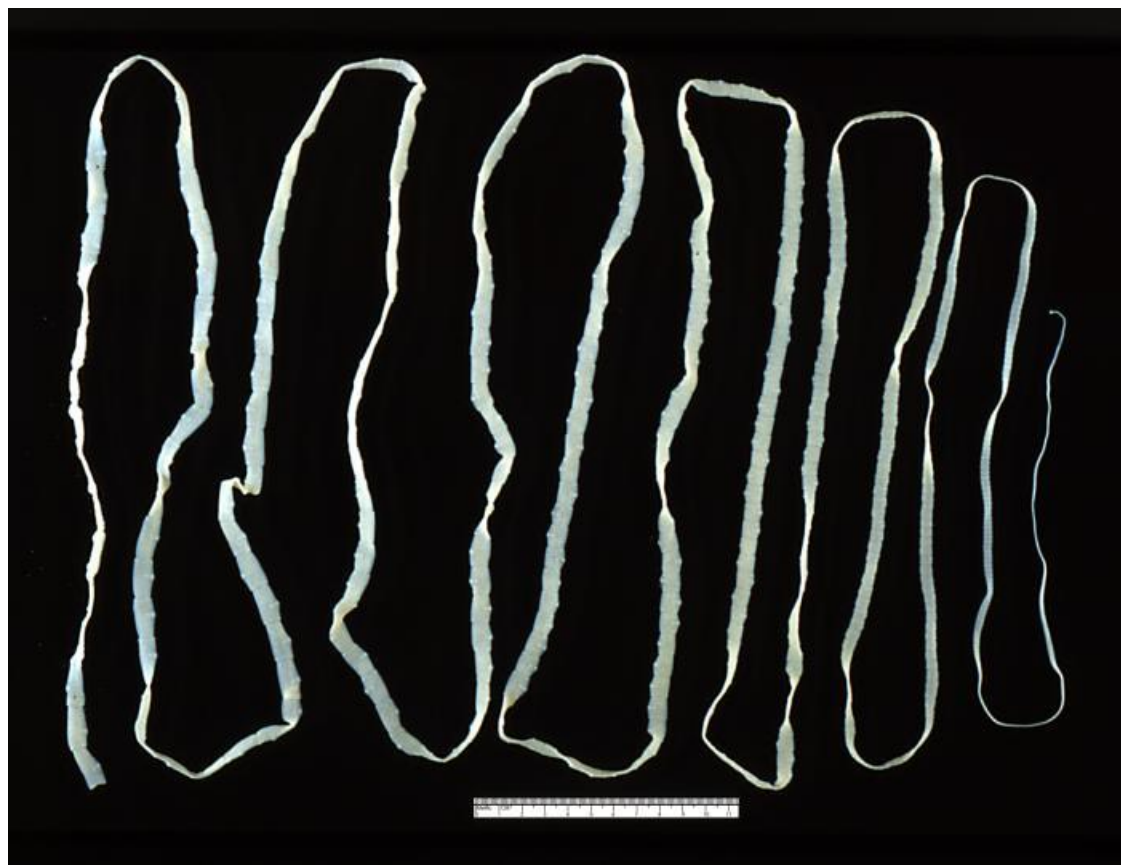
Obr.5

Obr.4

Tasemnice bezbranná

- Mezihostitel: hovězí dobytek
- Délka 3-10 m, 2 000 článků
- Hostitel: člověk
- Konzumace syrového masa
- Dobytek se nakazí při pastvě na loukách hnojených odpadními vodami

Tasemnice bezbranná

Obr.6

Měchožil zhoubný

- Mezihostitel: ovce, koza, prase, skot
- Délka 3-6 mm, 3-4 články
- Boubel: **echinokok**
- Hostitel: člověk
- Rozšíření: Balkán, Austrálie, J.Amerika

Obr.7

Škulovec široký

- Mezihostitelé: buchanka a ryba
- Délka 10 m, 3 000 článků
- Hostitel: člověk, pes, vlk, prase, tuleň
- Rozšíření: Pobaltí, Kanada, USA, Japonsko

Obr.8

Řemenatka ptačí

- Mezihostitel: buchanka a ryba
- Hostitel: vodní ptactvo (volavka, kachna, racek)

Otázky

- Jak se nazývají vývojová stadia tasemnic?

Onkosféra, boubel.

- Jaké znáš mezihostitele tasemnic?

Prase, hovězí dobytek, buchanky, ryby.

- Co je echinokok?

Boubel měchožila zhoubného.

- Jak se nakazí člověk některým druhem tasemnic ?

Konzumací špatně tepelně upraveného masa.

Zdroje

Obr.1

Soubor: Kopf bewaffneter Bandwurm-drawing.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kopf_bewaffneter_Bandwurm-drawing.jpg Licence Creative Commons 3.0

Obr.2

Soubor: Life cycle.gif [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Life_cycle.gif Licence Creative Commons 3.0

Obr.3

File:PSM V19 D238 Common tapeworm.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie,2001 [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:PSM_V19_D238_Common_tapeworm.jpg Licence Creative Commons 3.0

Obr.4

File:Taenia solium1.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Taenia_solium1.jpg?uselang=cs Licence Creative Commons 3.0

Obr.5

File:Taenia solium scolex.JPG [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Taenia_solium_scolex.JPG?uselang=cs Licence Creative Commons 3.0

Obr.6

Soubor:Taenia saginata adult 5260 lores.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Taenia_saginata_adult_5260_lores.jpg Licence Creative Commons 3.0

Obr.7

Soubor:Echinococcus granulosus scolex.jpg [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Echinococcus_granulosus_scolex.jpg Licence Creative Commons 3.0

Obr.8

Soubor:Diphyl proglottidE.JPG [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2012-10-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Diphyl_proglottidE.JPG Licence Creative Commons 3.0

Literatura

LANG,J., PRAVDA,O., DOSKOČIL,J.,HŮRKA,K. *Zoologie*.Praha: SPN 1971. 104 s.

Děkuji za pozornost.

**Gymnázium Vincence Makovského
se sportovními třídami Nové Město na Moravě**